

Řím ničí Kartágo

Aleš Mučka

Jak bylo zničeno Kartágo?

- Napětí mezi Římany a Kartaginci po první Punské válce vede k dalším dvěma konfliktům -
- Druhá punská válka (218 – 201 př. n. l.)
- Třetí punská válka (149 – 146 př. n. l.)
- Po těchto krvavých střetnutích zůstala ve Středozemním moři jen jediná velmoc - Řím

Druhá punská válka

Pyrenejský poloostrov – sud s prachem

- Roku 226 př. n. l. byla podepsána smlouva mezi Římem a Kartágem o vymezení sfér vlivu na Pyrenejském poloostrově s hranicí na řece Ebro
- Roku 219 př. n. l. napadl Hannibal Barkas řecké městi Saguntum (Zakantha), které mělo smlouvu s Římem
- Římané požadovali Hannibalovo vydání, ale Kartágo jim vyhlásilo roku 218 př. n. l. válku

Hannibalovo tažení

Na moři Kartágo prohrálo

- Po První punské válce se Kartaginci rozhodli bojovat především na souši
- Hannibal BarKa naplánoval překvapivý útok na Apeninský poloostrov s 50 000 – 100 000 muži, 8 000 – 9 000 jezdci a 37 válečnými slony
- Z Pyrenejského poloostrova vyrazil na jaře 218 př. n. l. podél středomořského pobřeží
- U řeky Rhony ale narazil na Římany, a proto změnil směr svého postupu přes Alpy

Hannibal táhne na Apeninský poloostrov

Scipio starší čeká na Kartagince

- Po 30 dnech pochodu a bojích s Galy překročil Hannibal s asi 26 000 – 28 000 muži a 27 slony Alpy a dobyl Turín
- Scipio starší se s 10 000 muži také stáhl od Rhony a střetl s kartaginskou kavalérií v bitvě u řeky Ticino, kde byl poražen a raněn
- Hannibal pokračoval dále na jih a střetl se v listopadu 218 př. n. l. s Římany na řece Trebii

Bitva na řece Trebii (listopad 218 př. n. l.)

- Římská republika
- Tiberius Sempronius Longus
- Síly: asi 38 000 pěšáků a 4 000 kavaléristů
- Ztráty: přes 26 000 padlých
- Kartágo
- Hannibal Barkas
- Síly: 20 000 pěšáků a 10 000 kavaléristů
- Ztráty: asi 4 000 – 5 000 padlých a několik slonů

Carthaginians
(Hannibal Barca)
20,000 infantry
10,000 cavalry
2 war elephants

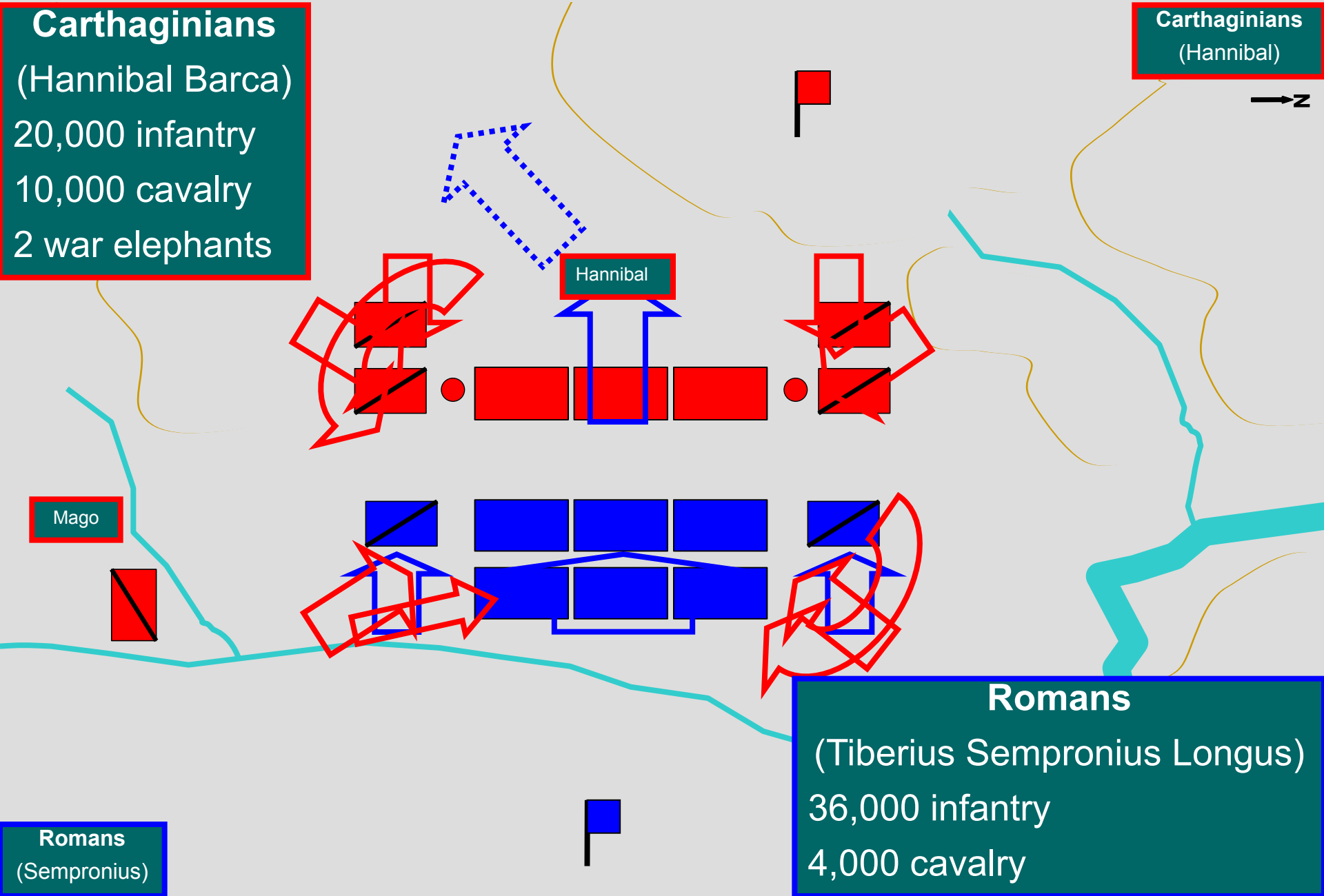
Carthaginians
(Hannibal)

Mago

Hannibal

Romans
(Sempronius)

Romans
(Tiberius Sempronius Longus)
36,000 infantry
4,000 cavalry

Hannibal bude tvrdý oříšek

- Řím postavil v roce 217 př. n. l. dvě nové armády a rozdělil je mezi dva nové konzuly – Gnaeus Servilius Geminus a Gaius Flaminius
- Oba zaujali obranné pozice zhruba ve středu Apeninského poloostrova a čekali na Kartagince
- Hannibal provokoval Falminia, aby opustil své současné postavení a měl úspěch
- Římské vojsko bylo vlákáno do léčky u Trasimenského jezera

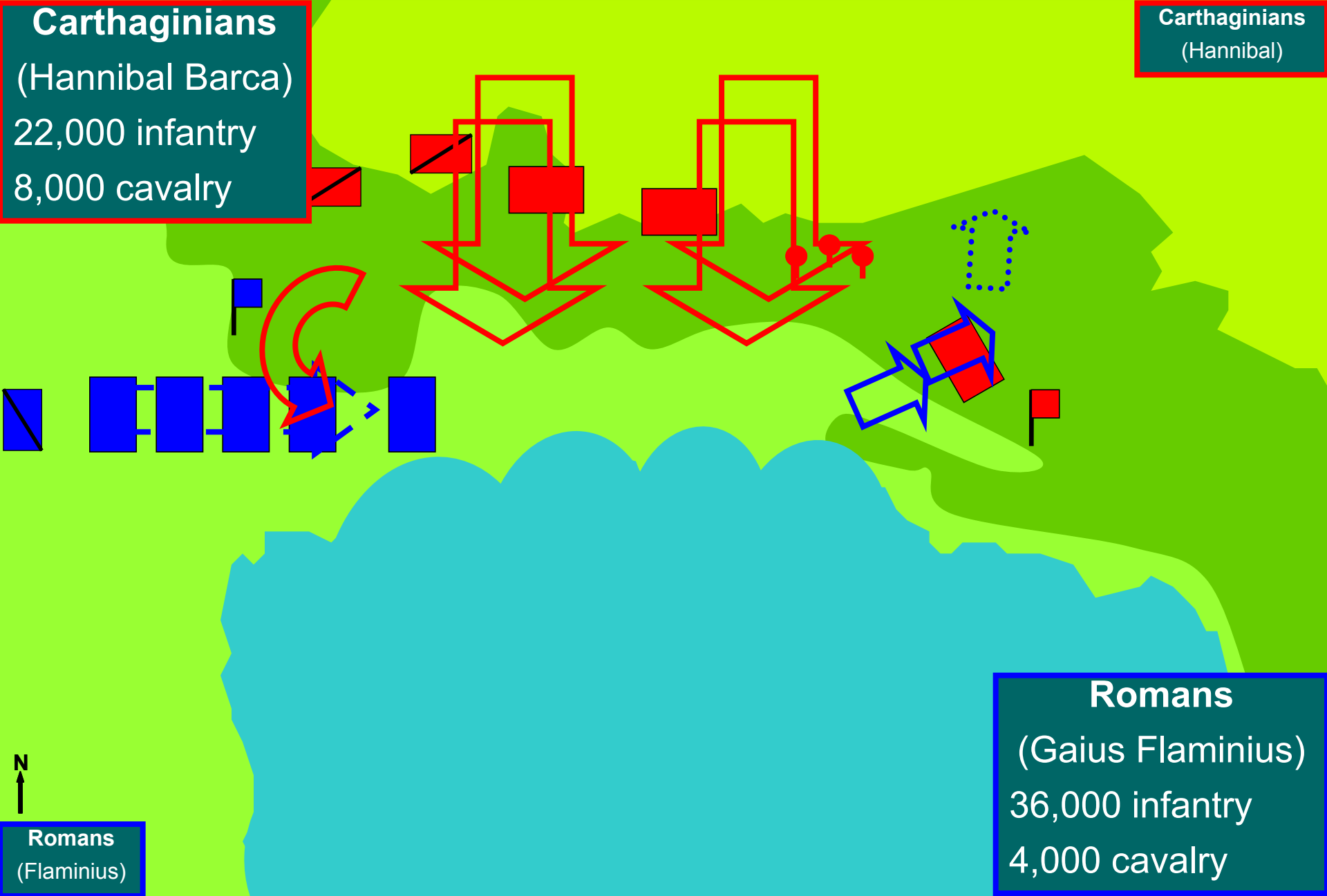

Bitva u Trasimenského jezera (24. června 217 př. n. l.)

- Římská republika
- Gaius Flaminius
- Síly: asi 30 000 mužů
- Ztráty: 15 000 padlých
- Kartágo
- Hannibal Barkas
- Síly: asi 50 000 mužů
- Ztráty: asi 1 500 padlých

Carthaginians
(Hannibal Barca)
22,000 infantry
8,000 cavalry

Carthaginians
(Hannibal)

Romans
(Gaius Flaminius)
36,000 infantry
4,000 cavalry

Romans
(Flaminius)

Na Kartagince se musí jinak!

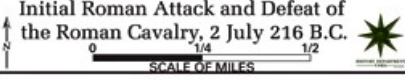
- Římané byli šokováni úspěchy Kartaginců a zvolili si diktátora – Quintus Fabius Maximus zvaný Cunctator (váhavec)
- Nový velitel zahájil opotřebovávající válku
- Římští občané ale chtěli rychlé vítězství, a proto roku 216 př. n. l. zvolili dva nové konzuly – Lucius Aemilius Paullus (proti bitvě) a Gaius Terentius Varro (pro bitvu)
- Válka měla být rozhodnuta u Kann

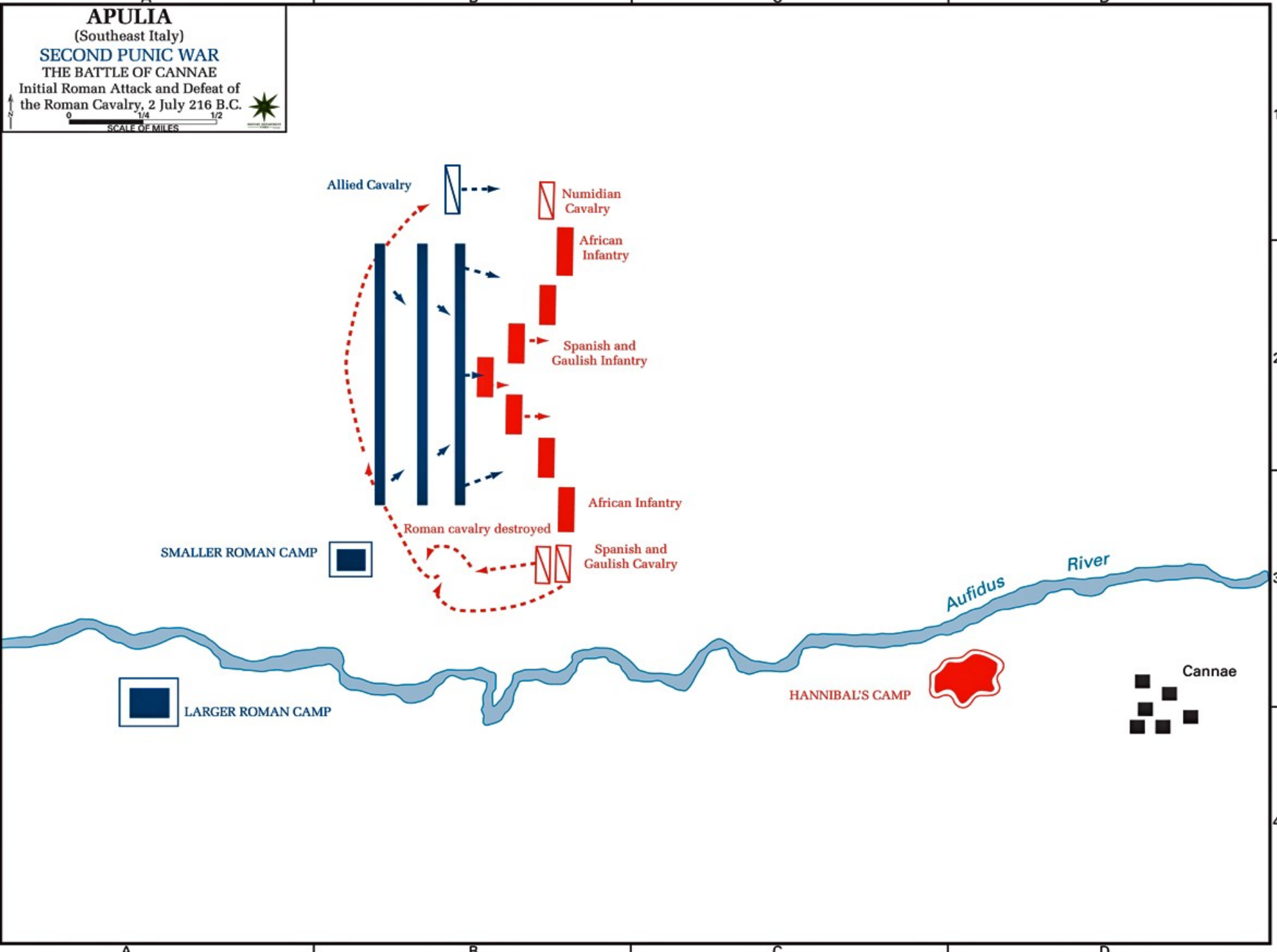
Bitva u Kann (Cannae) (2. srpna 216 př. n. l.)

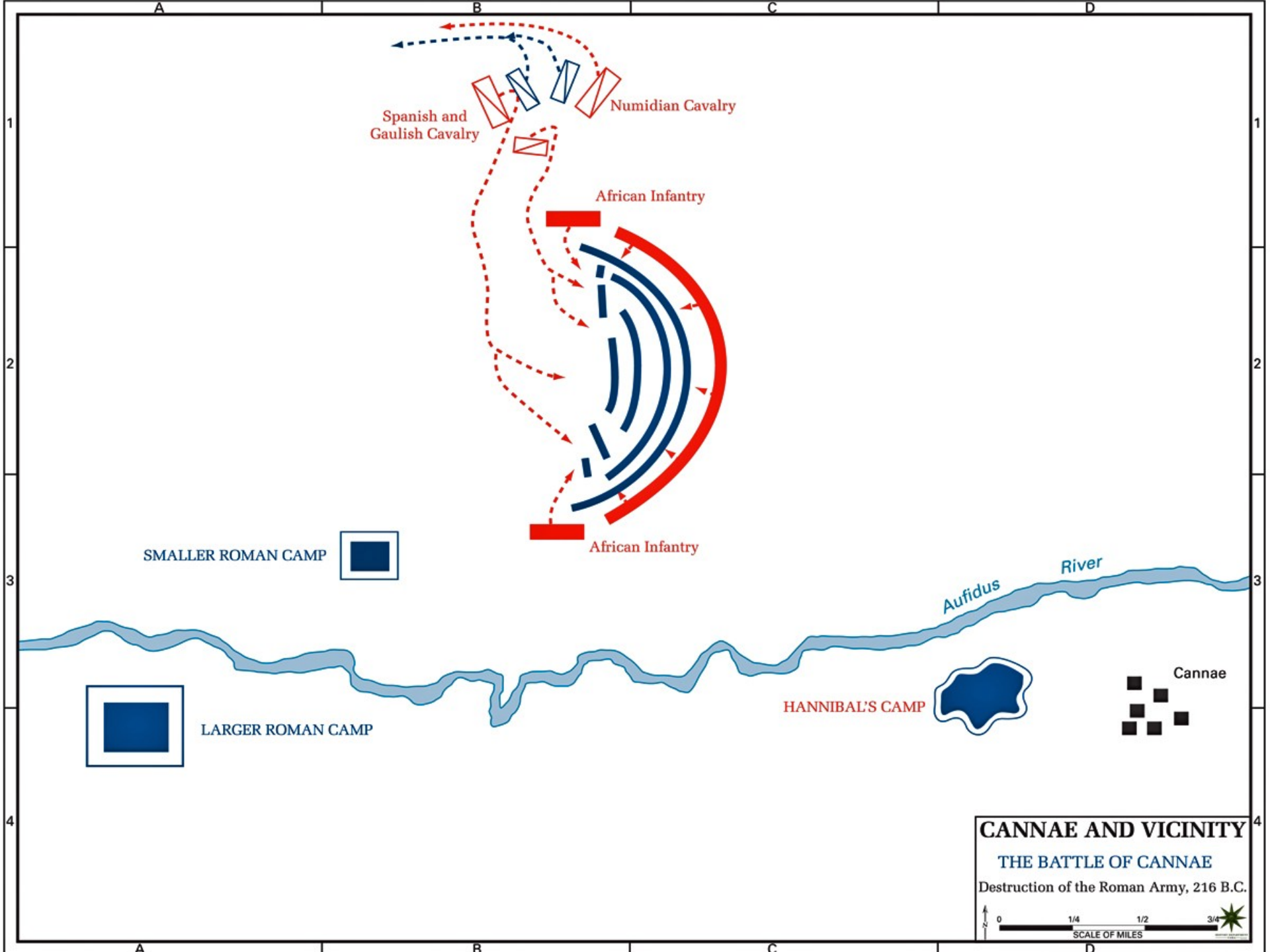
- Římská republika
- Lucius Aemilius Paullus
a Gaius Terentius Varro
- Síly: asi 86 000 mužů
- Ztráty: 50 000 – 75 000
padlých
- Kartágo
- Hannibal Barkas
- Síly: asi 50 000 mužů
- Ztráty: 6 000 – 8 000
padlých

APULIA
 (Southeast Italy)
SECOND PUNIC WAR
THE BATTLE OF CANNAE
 Initial Roman Attack and Defeat of
 the Roman Cavalry, 2 July 216 B.C.

SCALE OF MILES
 0 1/4 1/2

Řím by měl kapitulovat

- Naprosto zděšení Římané si zvolili nového diktátora – Marcus Junius Pera
- Ihned byly změněny věkové hranice pro odvody do armády a vojáky se mohli stát i odsouzení vězni a propuštění otroci
- Řím tak brzy získal novou armádu, zatímco Hannibal čekal na jeho kapitulaci
- Římští velitelé také začali používat novou strategii proti Kartagincům

Hannibal měl málo spojenců

- Po bitvě u Kann Kartaginci očekávali, že s k nim připojí většina kmenů na Apeninském poloostrově
- Kromě měst Capua a Tarent ale nezískali žádné další spojence
- Pokusili se do války zapojit v roce 215 př. n. l. i Filipa V. Makedonského (tzv. První makedonská válka), ale Římané jej zablokovali na Balkáně

Řím vrací úder

- Již v roce 218 př. n. l. vyrazil do Hispánie Gneus Cornelius Scipio Calvus, ke kterému se později připojil i jeho bratr Scipio starší
- Roku 211 př. n. l. obsadili Římané Saguntum
- Téhož roku umřeli oba bratři Scipiové v bitvě na horním Baetisu
- Na jejich místo nastoupil Scipio mladší a roku 209 př. n. l. dobyl Carthago Nova

Konec Kartaginské říše

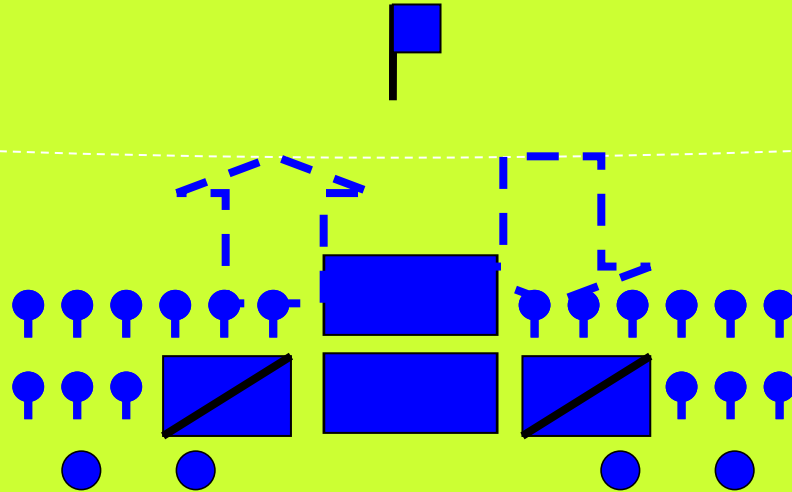
- Na konci roku 215 př. n. l. se na Sardinii vylodila armáda asi 17 000 Kartaginců, ale byla okamžitě zničena čtyřmi římskými legiemi
- Od roku 214 př. n. l. obléhal římský generál Marcus Claudius Marcellus Syrakusy, které roku 212 př. n. l. také dobyl (Archimedova smrt)
- Roku 206 př. n. l. byli Kartaginci poraženi v bitvě u Illipy a museli vyklidit Pyrenejský poloostrov

Bitva u Illipy (206 př. n. l.)

- **Římská republika**
- Publius Cornelius Scipio
- Síly: 45 000 pěšáků a 3 000 kavaleristů
- Ztráty: neznámé, ale lehké
- **Kartágo**
- Mago Barkas, Hasdrubal Gisco
- Síly: 50 000 – 70 000 mužů
- Ztráty: neznámé, ale těžké

Carthaginians
(Hasdrubal)

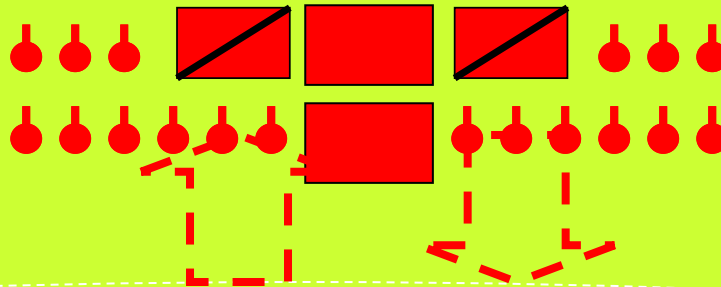
Carthaginians
(Hasdrubal Gisco)
50,000 infantry
4,500 cavalry
32 war elephants

Romans

(Scipio Africanus)

45,000 infantry

3,000 cavalry

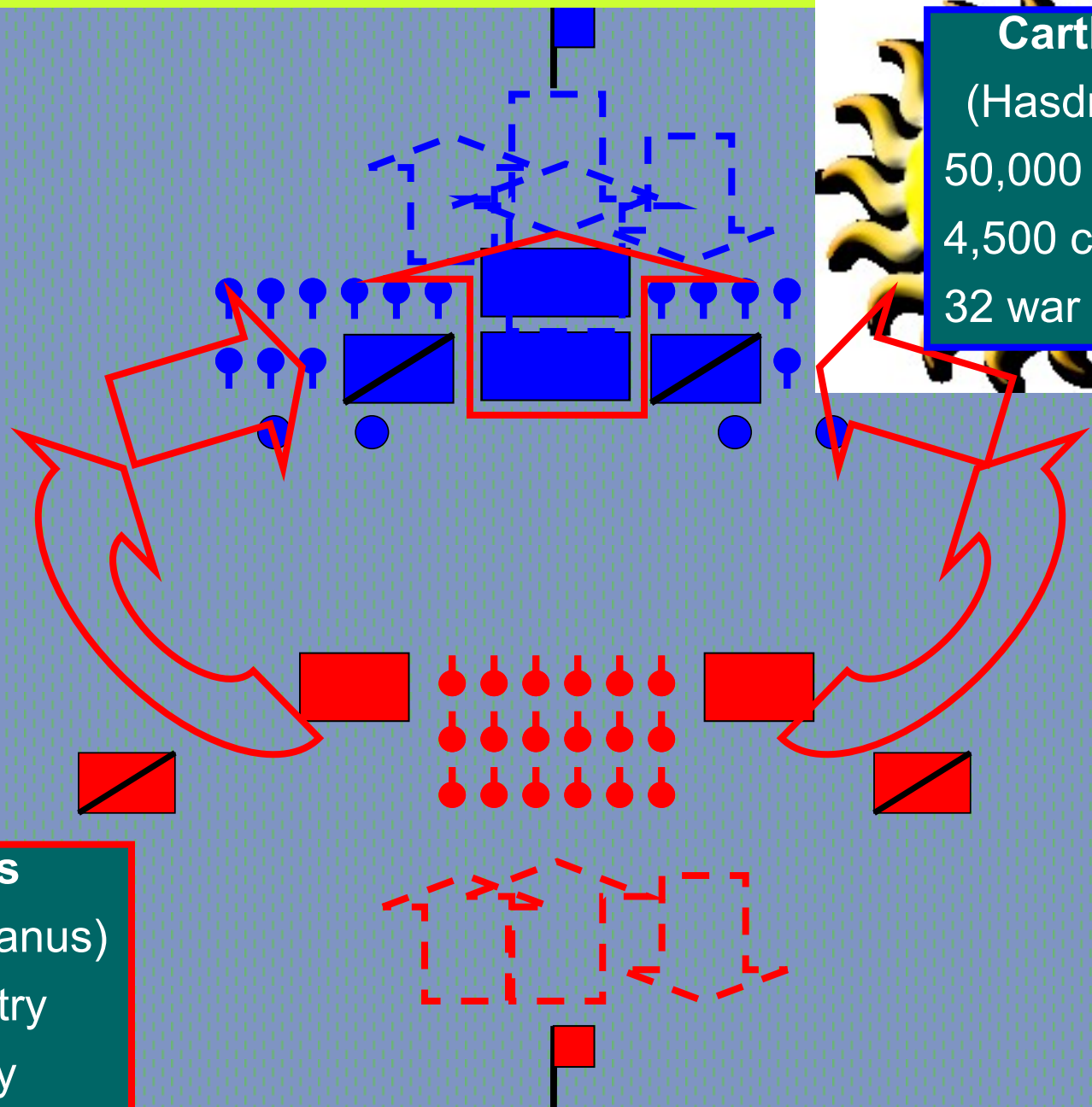
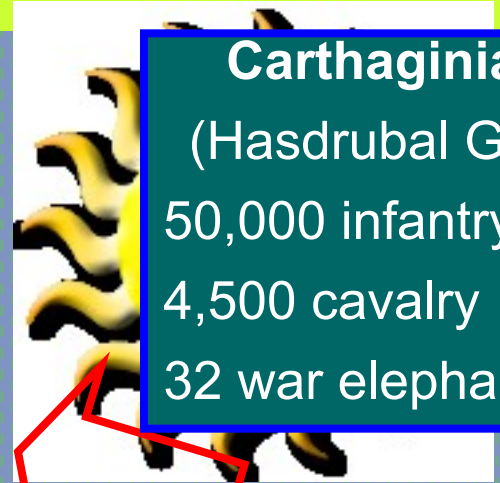

Romans
(Scipio)

Carthaginians
(Hasdrubal)

Carthaginians
(Hasdrubal Gisco)
50,000 infantry
4,500 cavalry
32 war elephants

Romans
(Scipio Africanus)
45,000 infantry
3,000 cavalry

Romans
(Scipio)

Utrpení Hasdrubala Barky

- Po porážkách na Pyrenejském poloostrově vyrazil roku 208 př. n. l. Hasdrubal Barkas s posilami za svým starším bratrem Hannibalem
- Po přechodu Alp se jeho armáda (30 000 mužů) střetla zhruba se 40 000 římských vojáků vedených Marcem Liviem a Gaiem Claudiem Neronem u řeky Metaurus v roce 207 př. n. l.
- Římané bitvu vyhráli a Hasdrubalovu hlavu přivezli do kartaginského tábora jeho bratrovi

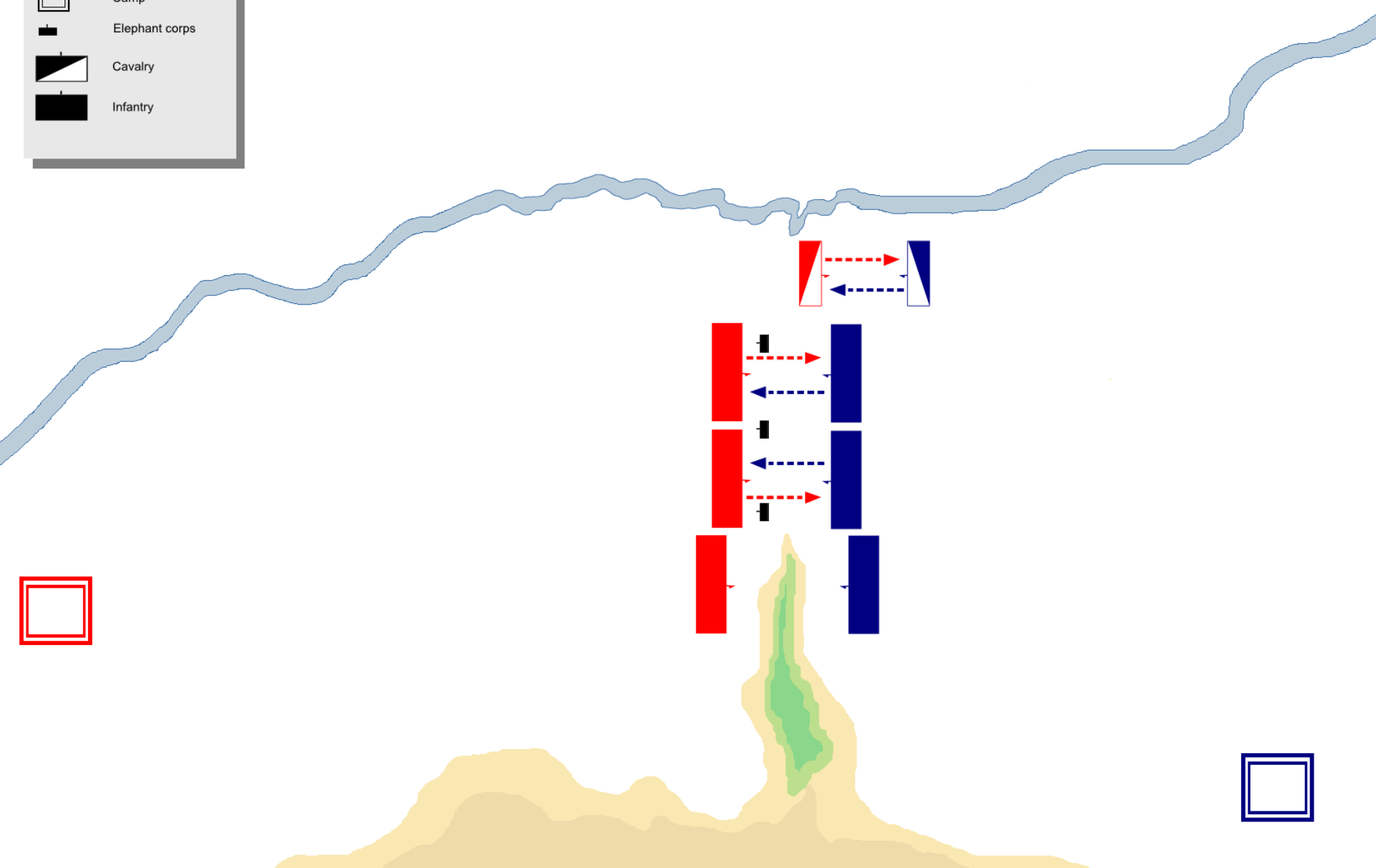

Bitva u řeky Metaurus (207 př. n. l.)

- **Římská republika**
- Marcus Livius a Gaius Claudius Neron, Porcius Licinius
- Síly: 47 000 mužů
- Ztráty: asi 2 000 padlých
- **Kartágo**
- Hasdrubal Barka
- Síly: 30 000 mužů
- Ztráty: 10 000 padlých

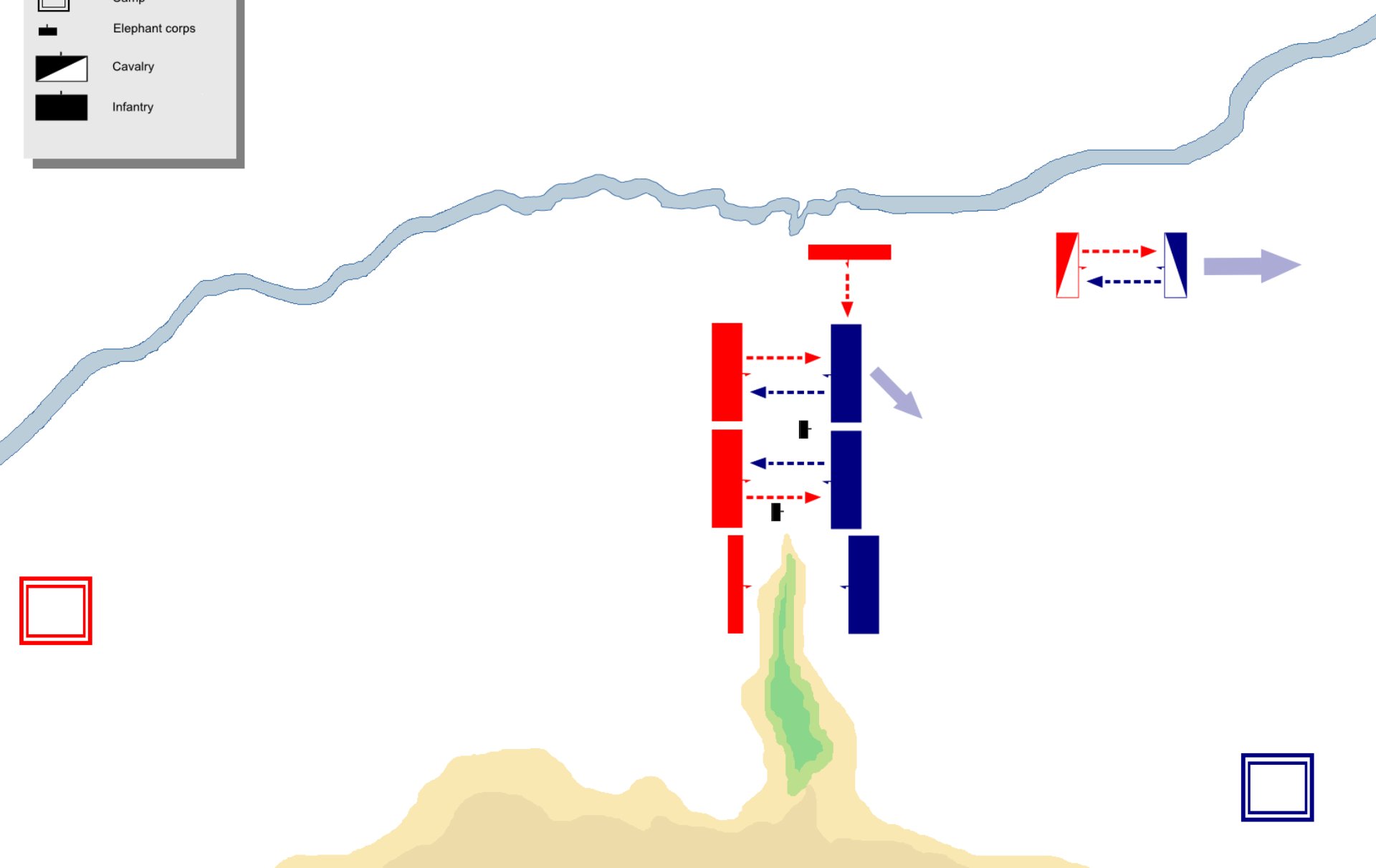
Battle of Metaurus

- Roman Republic
- Carthage
- Camp
- Elephant corps
- Cavalry
- Infantry

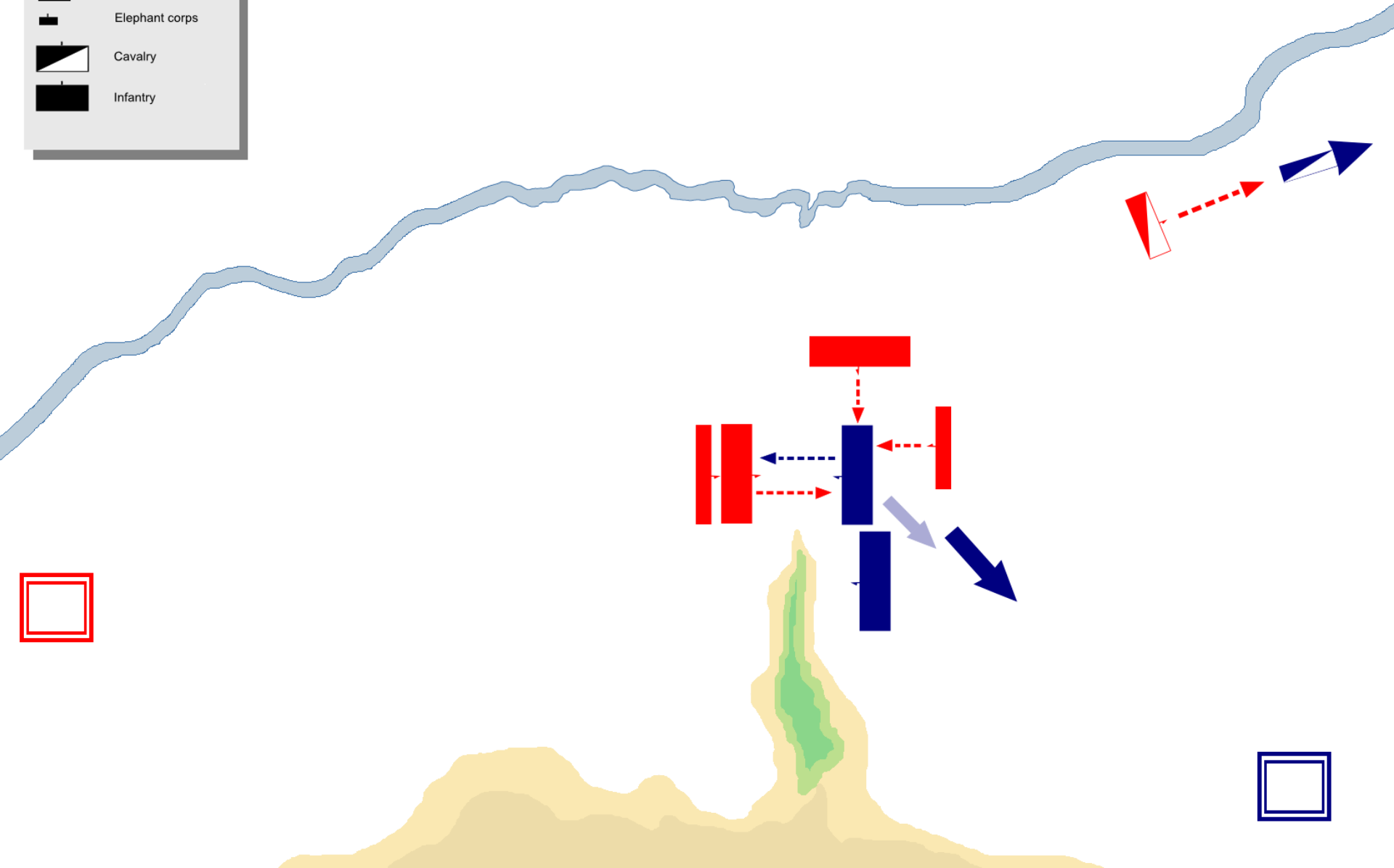
Battle of Metaurus

- Roman Republic
- Carthage
- Camp
- Elephant corps
- Cavalry
- Infantry

Battle of Metaurus

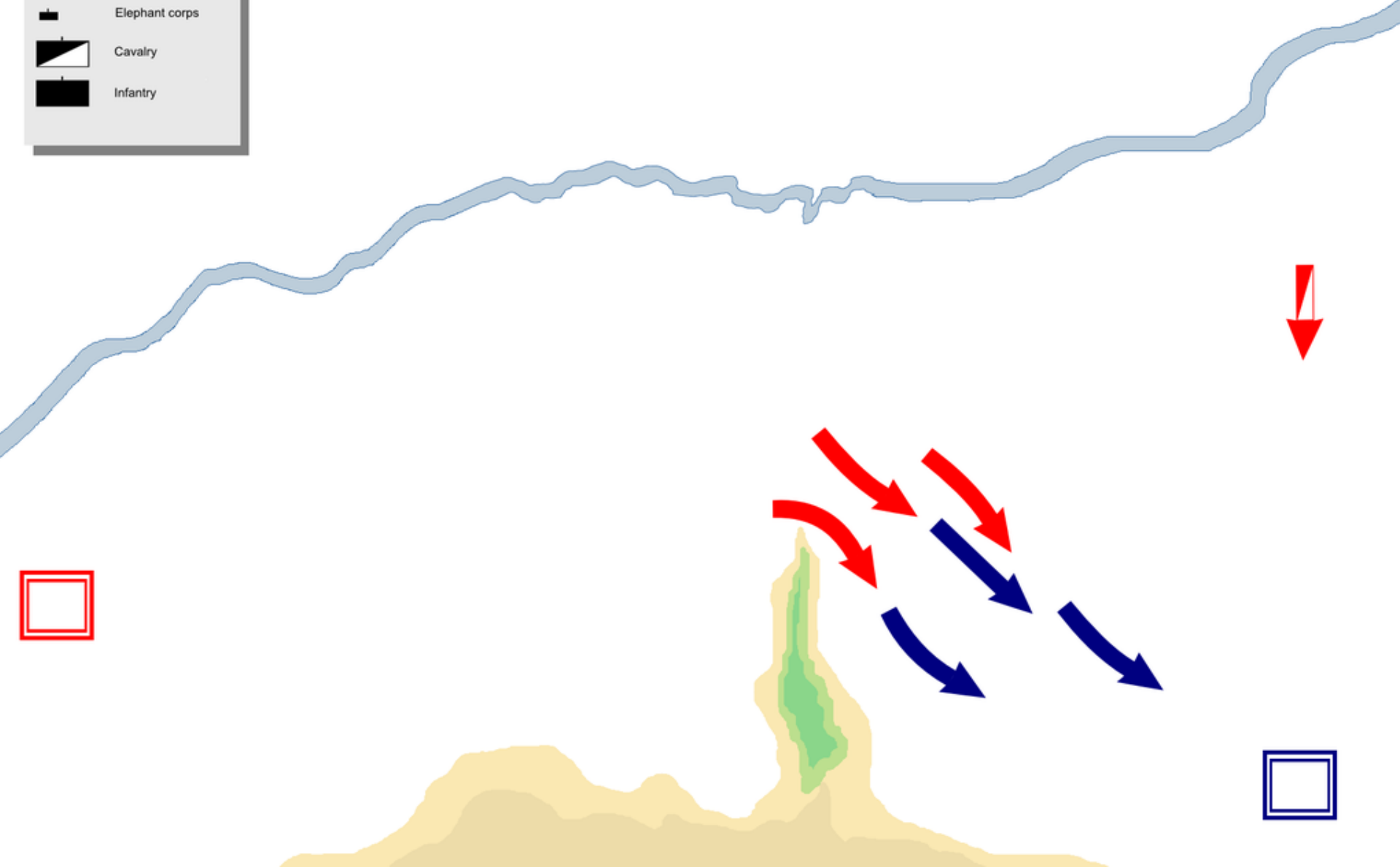
- Roman Republic
- Carthage
- Camp
- Elephant corps
- Cavalry
- Infantry

Battle of Metaurus

- Roman Republic
- Carthage
- Camp
- Elephant corps
- Cavalry
- Infantry

Boje v severní Africe

Král Massinissa – sjednotitel Numidie

- *kolem 238 př. n. l. - +148 př. n. l.
- V letech 213 – 206 př. n. l. byl spojencem Kartága
- Po smrti svého otce Galy roku 207 př. n. l. vedl válku se Syfaxem
- Během boje uzavřel spojení s Římem a sjednotil Numidii

Na řadě je Kartágo!

- Roku 203 př. n. l. se Publius Cornelius Scipio vylodil v přístavu Utica v severní Africe
- Získal na svou stranu numidského náčelníka Masinissu, který se s římskou pomocí stal králem
- Tentýž rok porazili v bitvě na Velkých planinách Kartaginskou armádu
- Hannibal se vrátil z Apeninského poloostrova a pokusil se neúspěšně vyjednat s Římem mír

Bitva u Zamy

(19. října 202 př. n. l.)

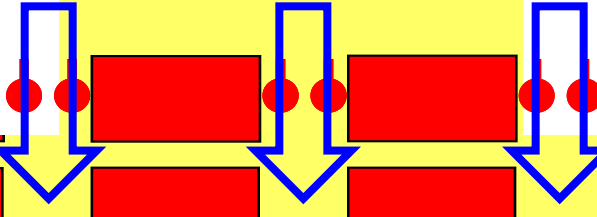
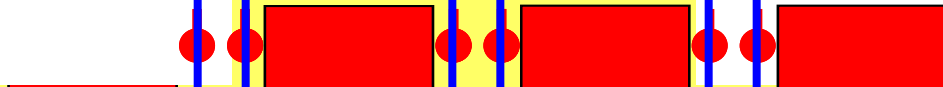
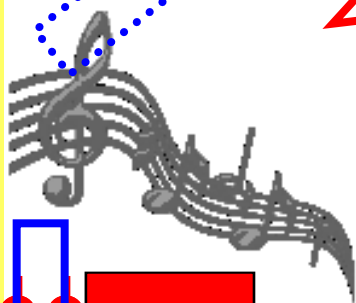
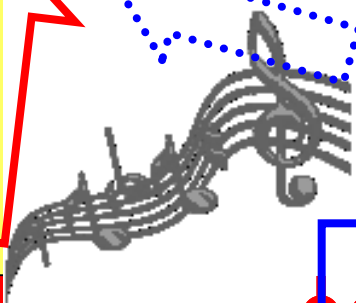
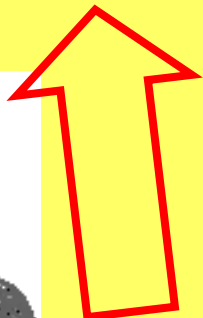
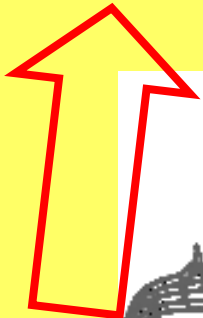
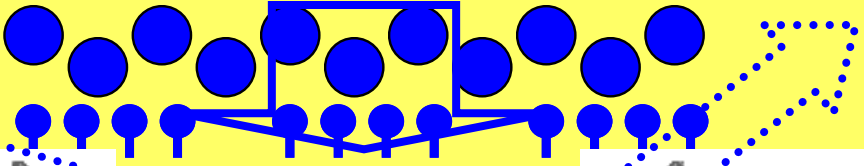
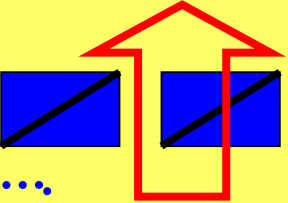
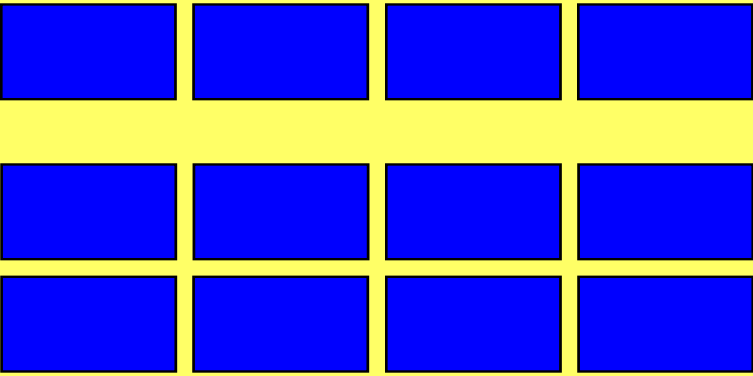
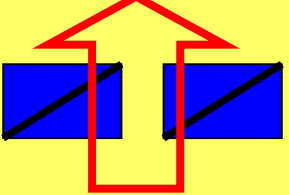
- Římská republika
- Scipio Africanus a Masinissa
- Síly: 30 000 – 40 000 mužů
- Ztráty: 6 000 – 8 000 padlých
- Kartágo
- Hannibal Barkas
- Síly: 40 000 – 50 000 mužů, 80 válečných slonů
- Ztráty: téměř celá armáda

Carthaginians
(Hannibal Barca)
36,000 infantry
4,000 cavalry

Hannibal

Carthaginians
(Hannibal)

Tychæus

Romans
(Scipio)

Laelius

Scipio

Romans
(Scipio Africanus)
29,000 infantry
6,500 cavalry

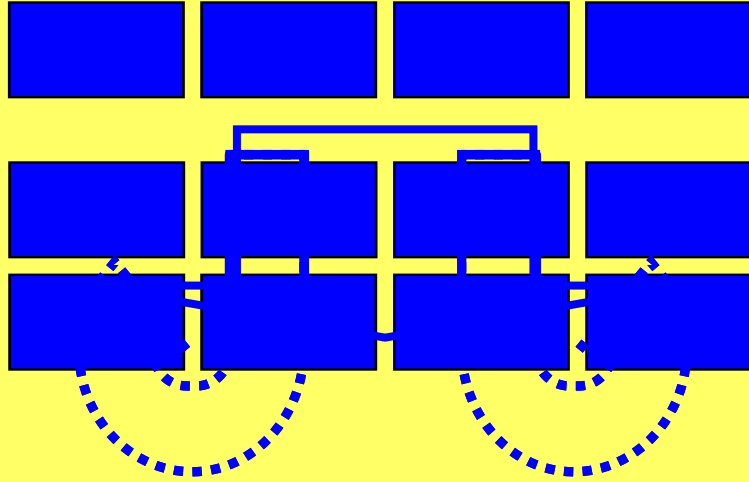
Carthaginians

(Hannibal Barca)

36,000 infantry

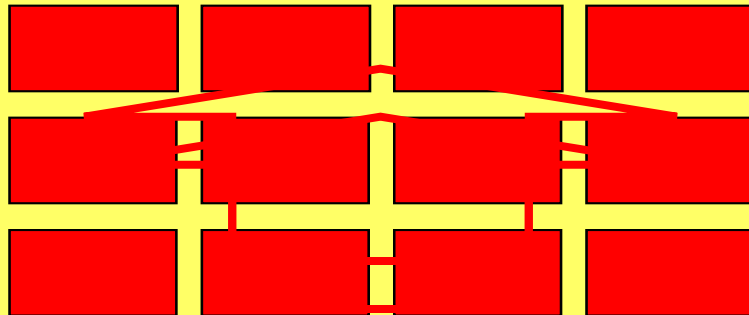
4,000 cavalry

Hannibal

Carthaginians

(Hannibal)

Scipio

Romans

(Scipio Africanus)

29,000 infantry

6,500 cavalry

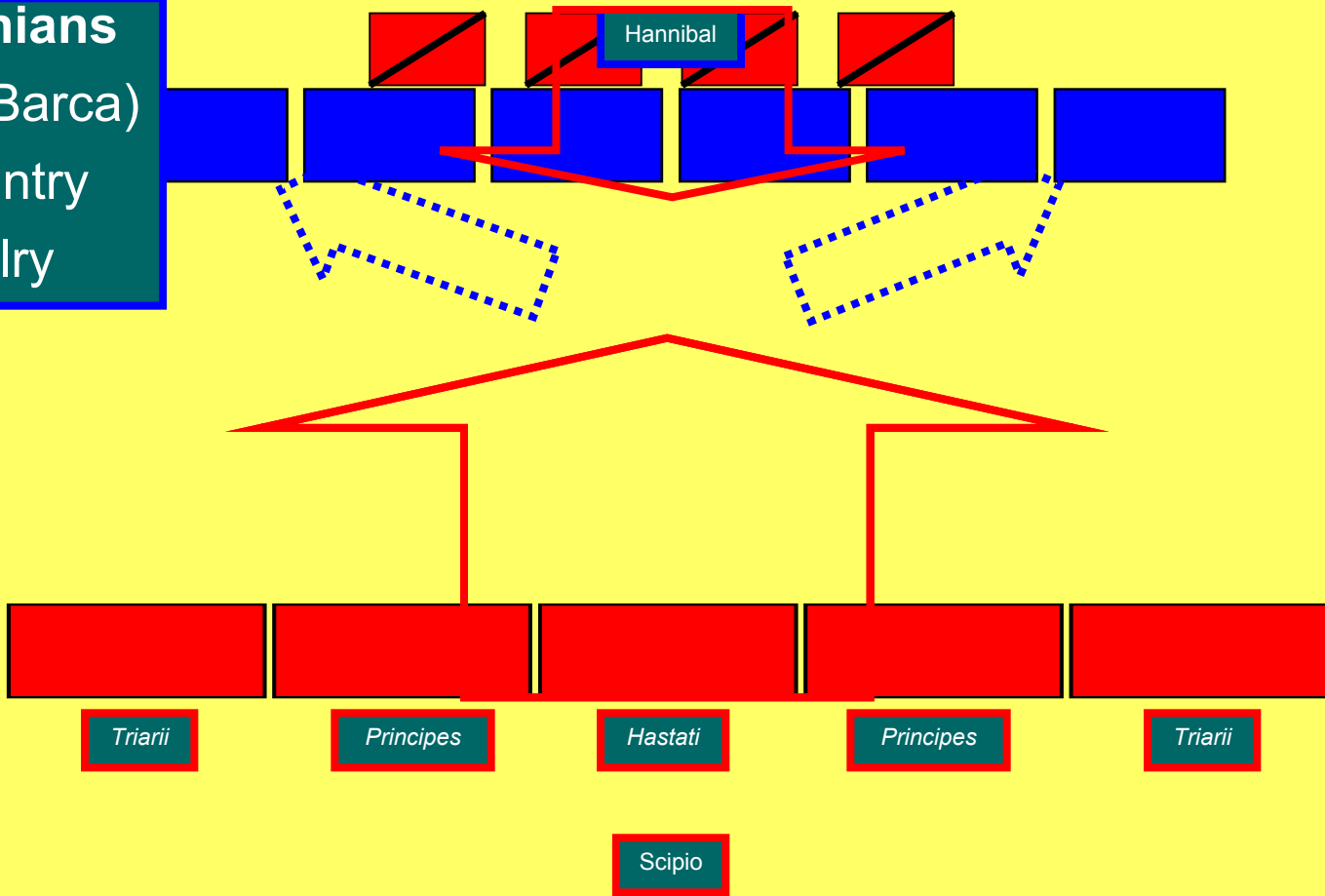
Romans

(Scipio)

Carthaginians
(Hannibal Barca)
36,000 infantry
4,000 cavalry

Carthaginians
(Hannibal)

Romans
(Scipio)

Romans
(Scipio Africanus)
29,000 infantry
6,500 cavalry

Máme zničit Kartágo?

- Po bitvě u Zamy už nebyli Kartaginci schopní klást Římu odpor
- V mírové smlouvě se museli vzdát všech svých území mimo Afriku, mohli si ponechat pouze deset válečných lodí a museli zaplatit 10 000 talentů (262 tun) stříbra
- Bez svolení Říma nesměli rovněž vyhlášovat válku, čehož využili numidští spojenci Říma

Třetí punská válka

Hannibala už nikdo nechce!

- Po pěti letech v ústraní vstoupil roku 196 př. n. l. Hannibal Barkas do politického života v Kartágu a stal úspěšným demokratickým reformátorem
- Svými úspěchy ale získal mnoho nepřátel v řadách místní oligarchie a nakonec musel uprchnout z města před hněvem Římanů
- V exilu zůstal až do své sebevraždy v roce 183 př. n. l.

Ceterum censeo Carthaginem esse delendam!“

- Na přelomu 3. a 2. století př. n. l. byl Řím zaměstnán Makedonskými válkami
- Kartágo zatím obnovilo svůj obchod a své bohatství, což roku 153 př. n. l. šokovalo Marca Portia Cata staršího, který ho přijel navštívit
- Poté každý svůj projev v senátu končil slovy: „Ostatně soudím, že Kartágo musí být zničeno.“

Numid'ané si už příliš dovolují

- V roce 151 př. n. l. přerostlo politické napětí mezi Kartágem a Numidií v ozbrojený konflikt
- Kartaginští postavili armádu o síle 25 000 pěšáků a 400 jezdců a roku 150 př. n. l. začali bez svolení Říma válčit s Numid'any
- Válku prohráli a o jejich porušení mírové smlouvy informoval římský senát Publius Cornelius Scipio Aemilianus

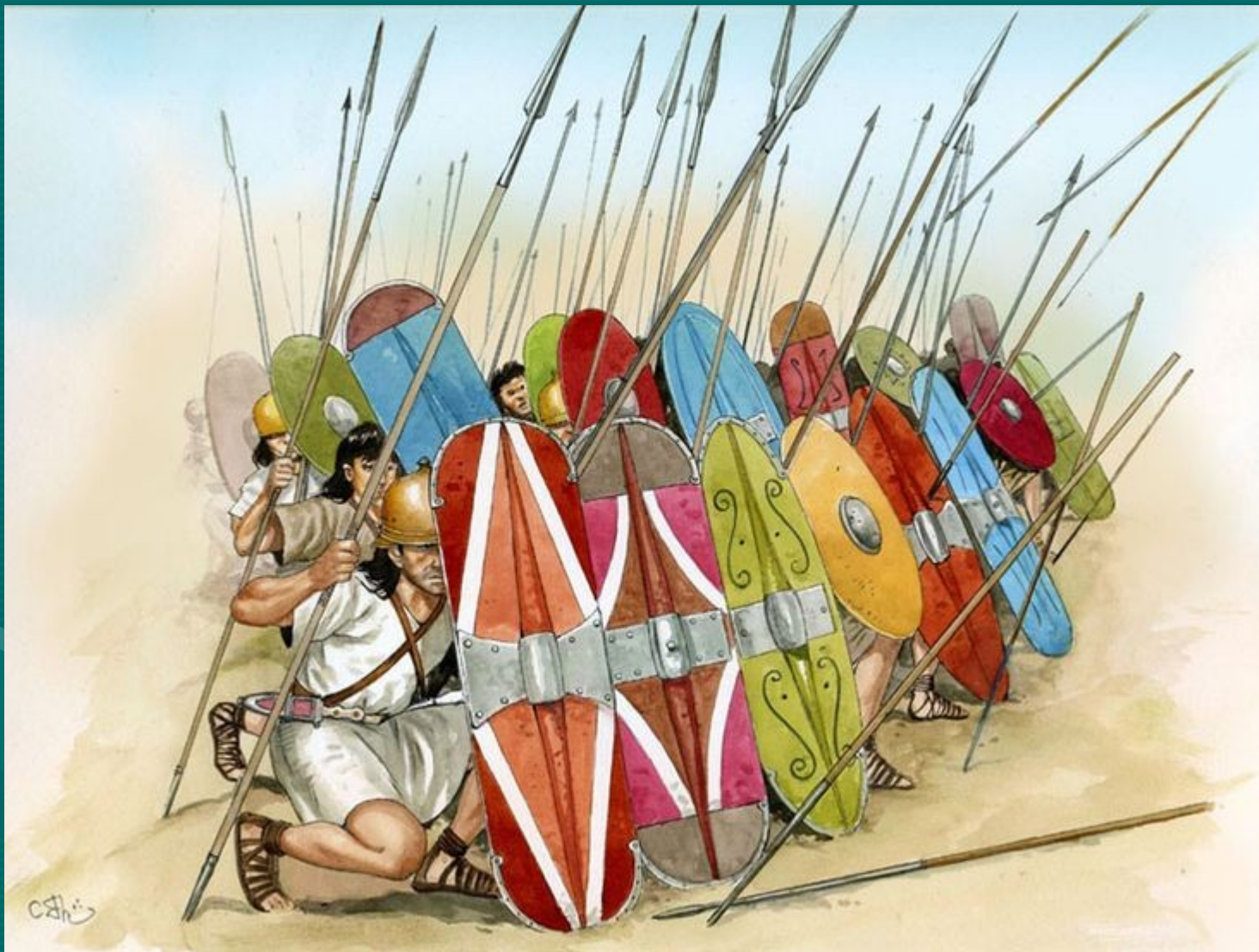
Řím chce zničit Kartágo

- Kartaginci se za své porušení smlouvy omluvili a chtěli nechat popravit velitele zničené armády
- Řím ale požadoval vydání rukojmích a naprostou demilitarizaci města – zástupci Kartága neochotně souhlasili
- Poté Římané požadovali, aby Kartaginci opustili své město a založili si nové 10 km ve vnitrozemí
- Tuto podmínku Punové odmítli, a proto roku 149 př. n. l. začala Třetí punská válka

Kartaginci se nevzdají bez boje

- Oba konzulové – Lucius Marcius Censorius a Manius Manilius – se vylodili v severní Africe i s římskou armádou
- Kartaginci se ve svém městě důkladně opevnili a Římané nebyli schopni po dva roky prorazit městské hradby
- Roku 147 př. n. l. byl novým velitelem jmenován Scipio Aemilianus, který po ročním obléhání město dobyl a srovnal se zemí

Závěrečné hodnocení

Svět nemůže být bez Kartága

- Druhá a Třetí punská válka vymazaly z mapy Středomoří Kartágo jako námořní a obchodní velmoc a umožnili Římské republice stát se jedinou mocností v této oblasti
- Navzdory schopným kartaginským velitelům, Římané prohráli bitvy, ale vyhráli válku
- Římské Kartágo vzniklo na místě původní punské metropole již v 1. století př. n. l.

Děkuji za pozornost

Prostor pro dotazy